

A webarchiválás oktatásának nemzetközi keretei és hazai tapasztalatai

NÉMETH Márton – DRÓTOS László

Bevezetés

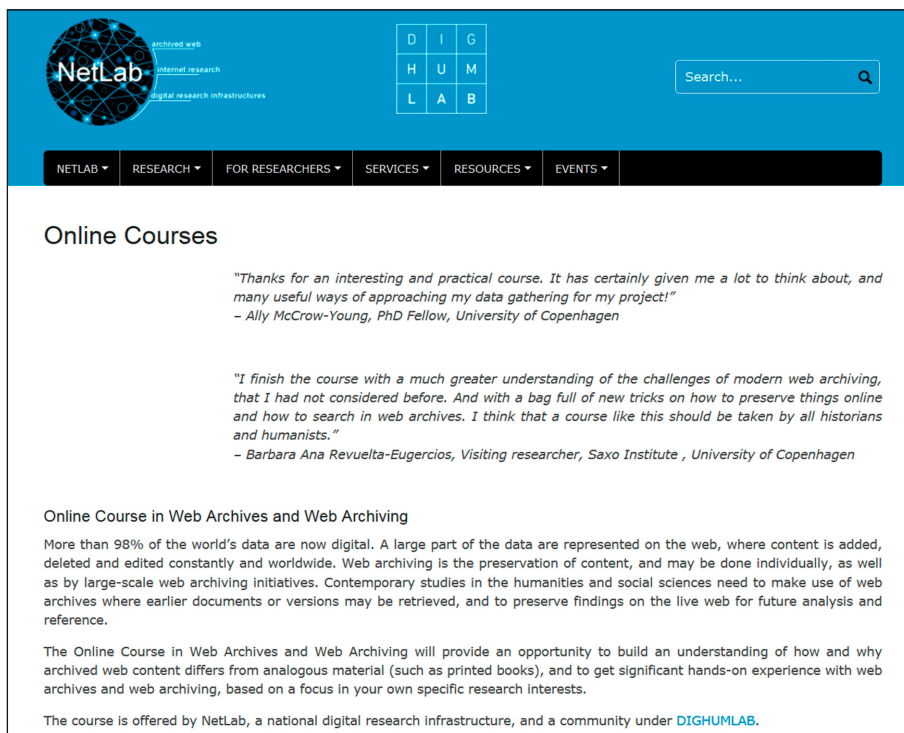
A webarchiválás oktatásának nemzetközi környezetéről, illetve az itthoni törekvéseinkről számos fórumon tartottunk már előadást, sőt 2019 elején egy széles körű elismerést¹ keltett angol nyelvű szacikket² is publikáltunk az első két év (2017–2019) során szerzett tapasztalatainkról, az addig elért eredményeinkről. Az utóbbi két évben történtek fényében, illetve nem utolsósorban a koronavírus-járvány hatásai kapcsán érdemesnek találtuk egy újabb összegzés elkészítését. E rövid tanulmányban felvázoljuk azokat a körülményeket, melyek okán már a webarchiválási projekt kísérleti szakaszában is napirendre kerültek az oktatási kérdések. Szót ejtünk arról is, hogy milyen koncepció szerint állítottuk össze a Könyvtári Intézet munkatársaival együtt a továbbképzési programunk anyagát. Az eredeti törekvéseket persze részlegesen felülírták a képzési alkalmak megvalósítása közben

szerzett tapasztalatok, és az utóbbi egy évben a külső körülmények radikális megváltozása is új helyzetet teremtett, hiszen a járvány miatt az addigi, személyes részvételen alapuló tanfolyami formáról teljesen át kellett költöznünk az online térbe. Emellett újfajta nemzetközi együttműködések, tananyagfejlesztési munkálatok is formálódtak az internet archiválásért felelős nemzetközi konzorcium, az *International Internet Preservation Consortium* (IIPC) oktatási munkacsoportja keretében, melyben tevékeny részt vállaltunk. Itthon pedig további igényként merült fel, hogy az intézményi webarchiválás megalapozása mellett segítséget nyújtsunk azoknak is, akik a személyes online környezetüket szeretnék valamilyen módon archiválni, így jelen tanulmányt az ezzel kapcsolatos fejlemények összefoglalásával zárjuk.

A webarchiválás oktatásának hazai és nemzetközi háttere

Az Országos Könyvtári Rendszer (OKR) megteremtését célzó programhoz kapcsolódva 2017-től kísérleti projekt keretében került sor az Országos Széchényi

Könyvtárban (OSZK) a nemzeti webarchívum mint könyvtári szolgáltatás megalapozására. Az első tapasztalatainkat az aarhusi egyetemen működő *NetLab* kutatócsoport³ által – a dán nemzeti könyvtár szakembereinek bevonásával – szervezett nemzetközi online tanfolyamon tudtuk megszerezni (1. ábra).

1. ábra

A 2017-es dániai webarchiválási kurzus ismertetője

Ráadásul nem csupán a dán kollégákkal sikerült felvenni a kapcsolatot ily módon, hanem a belga nemzeti könyvtárban velünk szinte egy időben indult webarchiválási projekt munkatársaival is. Szembesültünk azzal a kérdéssel, hogy miként lehet tananyagot fejleszteni az e területen szinte semmilyen előzetes ismerettel nem bíró közgyűjteményi szakemberek és tudományos kutatók számára. Találkoztunk azzal a rendkívül hatékony, konstruktivistá stílusú módszertani háttérrel is, ami megalapozta számunkra is az oktatás eredményességét, és amely alapján nekiállhattunk felépíteni a saját szolgáltatási környezetünket. Ahogy egyre inkább alakot öltött a kísérleti projektünk, hamar világossá vált, hogy széles együttműködési hálót szükséges létrehozni a webarchiválás támogatására, szinte párhuzamosan azzal, ahogyan a nemzeti könyvtári gyakorlat formálódik. Egy olyan

különleges helyzet állt tehát elő, amely a folyamatosan megszerzett tudás azonnali megosztását kívánta meg. A publikációk írása és néhány, az OSZK munkatársainak megtartott tájékoztató előadás után kedvező fordulatot hozott a Könyvtári Intézet megkeresése: állítsunk össze egy továbbképzési programot, s ezzel emeljük új szintre az oktatási és ismeretterjesztő tevékenységünket. Ekkoriban alakult meg az IIPC oktatási munkacsoportja⁴ is, melynek résztvevői kérdőívet készítettek arról, hogy a tagintézmények körében milyen keretek között zajlik a webarchiválás, illetve az ahhoz kötődő képzési tevékenység. Ebből kiderült, hogy az említett dán esettől eltekintve a jó gyakorlatok hasznosítására csak igen korlátozottan számíthatunk, így saját magunknak kellett kidolgozni a tanfolyamunk koncepcióját.

A webarchiválási tanfolyam eredeti tervezete

A tanfolyam alapvető céljaként határoztuk meg, hogy segítse elsajátítani a könyvtári, levéltári, múzeumi környezetben végezhető webarchiválási tevékenységekhez szükséges alapvető készségeket és képességeket. A négynapos, 30 órás kurzust elméleti megalapozással kívántuk indítani: a webarchiválás digitális közgyűjteményi összefüggérendszerének, illetve önálló elméleti módszertani kereteinek felvázolása, a nemzetközi körkép áll ennek a résznek a középpontjában. A második és harmadik napra egy-egy alapvetően gyakorlati jellegű modult alakítottunk ki. A tevékenységhez szükséges Windows- és Linux-alapú szoftverkörnyezet bemutatása, s az előbbi operációs rendszerhez köthetően a legfontosabb programok alapvető használatának gyakoroltatása jelentette a képzés gerincét. A zárónapon röviden fel akartuk vázolni a webarchívumok kutatási célú hasznosításának lehetőségeit, továbbá fórumszerű beszélgetést kívántunk folytatni arról, hogy milyen lehetőségek vannak a nemzeti webarchívum munkájának segítésére, illetve – ezzel részben párhuzamosan – milyen önálló, intézményi szintű webarchiválási tevékenységek kialakítására nyílna mód. Zárásként a megszerzett ismeretek számonkérését ütemeztük be egy kérdéssor megválaszolásán és egy gyakorlati feladat megoldásán keresztül.⁵

A webarchiválással kapcsolatos konkrét ismeretek közvetítése mellett az együttműködési hálózat megalapozása, a különféle helyi kezdeményezések ins-

pirálása is hangsúlyos célként fogalmazódott meg. A tanfolyam oktatói hátterét az OSZK E-könyvtári Szolgáltatások Osztályának munkatársai (*Moldován István* osztályvezető, *Drótos László* témafelelős, *Németh Márton* webkönyvtáros, *Visky Ákos László* webkurátor), illetve a munkánkat segítő informatikus kollégák alkották. Ez később annyiban módosult, hogy a webarchiválás informatikai-technológiai hátterének bemutatását az osztály munkáját külső szakemberként segítő *Vitéz Gábor* végezte. A Könyvtári Intézet dolgozói (*Dr. Hangodi Ágnes*, *Mánfai Miklósné*) segítettek a továbbképzés engedélyezési folyamatában, az egyes kurzusok megszervezésében és a lebonyolításban. A szervezeti háttér 2020 közepétől annyiban módosult, hogy immár önálló osztály keretei között működik a webarchívum a nemzeti könyvtárban, s ez a szervezeti egység koordinálja a kapcsolódó oktatási tevékenységet is.

A kurzus tervezésekor már eleve számoltunk azzal, hogy az oktatóteremben, személyes részvétellel zajló tanfolyamok mellett érdemes kialakítani egy ún. *blended learning* típusú képzéshez illeszkedő változatot is, mely lehetővé teszi a tanfolyam nagy részének távoktatás formájában történő megtartását (a főleg a linuxos szoftverek bemutatását segítő személyes konzultációk mellett). A távoktatás támogatására az OKR projekt egy másik ágában a Könyvtári Intézet bevonásával elkészült az e-learning tananyag és több oktatóvideó is, melyeket a fejlesztő cég egy önálló keretrendszerbe illesztett be (2. ábra).

2. ábra

Az OSZK-ban fejlesztett távoktatási tananyag egyik oldala, a wikire mutató linkekkel, képernyőfotókkal és egy oktatóvideóval

Mivel ennek rendszeres frissítését nem áll módunkban megoldani, ezért egy egyszerű HTML formátumú, néhány havonta aktualizált verziót a webarchívum honlapjára is kitettünk.⁶

Oktatási-ismeretterjesztő tevékenységünk szerves részét képezi a MIA (Magyar Internet Archivum) Wiki⁷ szolgáltatás is, melyet 2017 óta fejlesztünk, s már több mint 700 szócikket hoztunk létre benne. Ezek egy részét szintén integráltuk a tananyagba.

A tanfolyam kereteinek változása, gyakorlati oktatási tapasztalatok

A tanfolyam személyes részvételen alapuló változata 2018-ban indult el azzal a szándékkal, hogy a továbbiakban kialakítjuk a *blended learning* típusú képzés feltételeit is. Évente két alkalommal és szinte mindig maximális létszámmal került sor a jelenléti oktatásra. A Könyvtári Intézet közreműködésével kérdőíves felmérést végeztünk a tanfolyam egyes összetevőinek fogadtatásáról és az általános benyomásokról. Minden egyes kurzust követően együtt értékeltük a tapasztalatokat, majd végeztük el a szükséges módosításokat. A webarchiválás dinamikus fejlődéséből, illetve a saját munkatapasztalataink bővüléséből adódóan folyamatosan alakítottunk a tananyagot.

Mielőtt sor kerülhetett volna a részben távoktatás-alapú képzés kereteinek kidolgozására, a koronavírus-járvány 2020 tavaszától teljesen új helyzetet teremtett. Világossá vált, hogy a jól megszokott oktatótermi környezetről, ahol a számítógépekre előre telepített, a képzéshez szükséges ingyenes programokkal számolhattunk, le kell mondanunk. Szerencsére az OSZK időközben bevezette a Microsoft Office 365 platformjának használatát, amelynek Teams alrendszere révén lehetővé vált a tanfolyamok online környezetben történő megtartása. Ez persze számos új kihívást vetett fel. Először is, muszáj volt a digitális oktatás sajátosságaihoz igazodni, résztvevői és oktatói oldalról egyaránt. Továbbá előre rendelkezésre kellett bocsátanunk a telepítendő szoftverek listáját, s már a tanfolyamot megelőzően támogatást kellett biztosítanunk a megfelelő otthoni vagy munkahelyi számítógépes munkakörnyezet kialakításához, ami korábban az oktatóteremben már alapértelmezetten minden résztvevő rendelkezésére állt. Ezenfelül számottevő kihívást jelentett a közvetlen interakció hiánya. Az előadó a résztvevőket sem látta, és a szöveges csevegőfórumot sem érte el; miközben a képernyőjét megosztva tartotta a foglalkozásokat, a többi oktatónak kellett az esetleges kérdéseket, megjegyzéseket

továbbítania a számára. Másfelől a közös gyakorlások sem valósulhattak meg abban a formában, mint korábban, amikor a tanteremben rögtön tudtunk segíteni bármiféle kérdés vagy probléma esetén. Az új platform sajátosságaihoz tehát a tananyag részleteiben is igazodnunk kellett.

Ami a pozitív hatásokat illeti: mód nyílt olyan bemutatókra a linuxos szoftvereket tartalmazó virtuális gépen, amivel a személyes részvételű tanfolyamon még nem számolhattunk, mert akkor ez még nem állt rendelkezésre. (A jövőben a tanterem oktatói PC-jén és hallgatói munkaállomásain nehezebben lehet majd megoldani ennek a telepítését és frissítését.) A jelenléti oktatás során korábban inkább az élő szervertől kapcsolódva mutattunk be egyes linuxos szoftvereket, előre elkészített prezentáció formájában. Van olyan program is, ami az alatt az idő alatt jelent meg, mialatt át kellett állnunk az online oktatásra, így addig nem is foglalkozhattunk vele. A virtuális gép segítségével sikerült elhárítani azt a korábbi, a *blended learning* kurzus tervezésénél felmerült aggodalmunkat is, amely a Linux-alapú szoftverek bemutatathóságával kapcsolatban vetődött fel.

További előnyös hozadéka volt az online tanfolyamoknak, hogy hatalmas érdeklődés mutatkozott irántuk, hamar megteltek még a várólisták is. Az otthonról végzett munka és tanulás kereteinek kialakulása, az utazás és szálláskeresés feleslegessé válásával megspórolható idő és költség, a számítógéppel és internetkapcsolattal elérhető ingyenes továbbképzési lehetőség (még a szükséges szoftverek telepítési kényszerével együtt is) igen népszerűvé tette ezt a képzési módot.

Általános tapasztalataink szerint, illetve a résztvevők értékelései és szöveges visszajelzései fényében nem lett rosszabb az összkép, mint a hagyományos képzések esetében. Oktatóként a tanteremben megszokott folyamatos, élő párbeszéd hiánya, a nonverbális reakciók figyelésének lehetetlensége mindenképpen nehézséget jelentett. Résztvevői oldalról a gyakorlati részek nehezekebb lebonyolítása vetődött fel fő kihívásként, megítélésünk szerint jónéhányan a szükséges szoftveres tudást nem tudták olyan mértékben elsajátítani, mint az tantermi körülmények között lehetséges lett volna. A számonkérés is bonyolultabbá vált az online kitölthető teszt és főleg a gyakorlati feladat esetében. Az általános összkép azonban mindemellett mind oktatói, mind résztvevői részről inkább pozitív volt.⁸

A jövőt tekintve alapvetően három képzési formára fogalmazódnak meg igények. Mindenképpen valós

kereslet van az online tanfolyamok fenntartására, mint ahogy a tantermi képzés biztosítására is. Ehhez járul új elemként a kihelyezett tanfolyamok igénye, például megyei hatókörű városi könyvtárakban. Ez utóbbi megoldás egyszerre csökkenti az utazással és szállással kapcsolatos nehézségeket, és tartja meg a tantermi típusú képzés jó oldalát, a személyes jelenlét előnyeit. Kijelenthetjük, hogy semmiféleképpen nem fogunk visszatérni a járvány előtti keretekhez – a megszerzett online oktatási tapasztalatok és a felmerülő új igények fényében a Könyvtári Intézet munkatársaival együttműködve 2021 őszétől egy még változatosabb képzési portfóliót igyekszünk kínálni az érdeklődőknek.

Nemzetközi tananyagfejlesztési háttér: az IIPC oktatási munkacsoportjának eredményei

A saját tanfolyamunk elindítását követően új lendületet kapott az IIPC oktatási munkacsoportjának tevékenysége, amelyben szintén lehetőségünk volt részt venni. A kezdeti konzultációk után az a döntés született, hogy elsőként a webarchiválást a maga összetettségében és teljességében bemutató tananyagcsomag fejlesztése kerül terítékre a tagintézmények tapasztalataira támaszkodva, a tananyagok kidolgozásába bevonva a hosszú távú digitális megőrzés népszerűsítéséért dolgozó *Digital Preservation Coalition* munkatársait is. A munkacsoport tagjai egyetértettek abban, hogy főként olyan tananyagokat kellene létrehozni, melyek széles körű áttekintést adnak a webarchiválásban semmilyen tapasztalattal nem rendelkező közgyűjteményi szakemberek és kutatók számára arról, hogyan néznek ki a webarchívumok, és milyen alapvető munkafolyamatok tartoznak hozzájuk. Emellett felmerült konkrét esettanulmányok kidolgozása néhány témakörrel: miként lehet felépíteni egy webarchívumot, milyen részfeladatok vannak, milyen külső és belső szabályozási környezet szükséges egy webarchívum alapvető működéséhez. A tervezési fázisban részletes célcsoportelemzést is végeztünk. Ennek eredményeként derült ki, hogy az egyik fő megcélzandó réteg olyan digitális megőrzéssel foglalkozó és katalogizáló szakemberekből áll, akiknek a webarchiválásról még nincs konkrét tapasztalatuk; ide sorolhatók azok a digitális kurátorok, akik webes tartalmakkal szeretnék bővíteni gyűjteményük portfólióját; szintén fontos célcsoport a közgyűjteményi tevékenységhez kötődő mesterzakokon frissen végzett hallgatók köre; ezt követi az intézményirányítási szint: azok a döntéshozók és

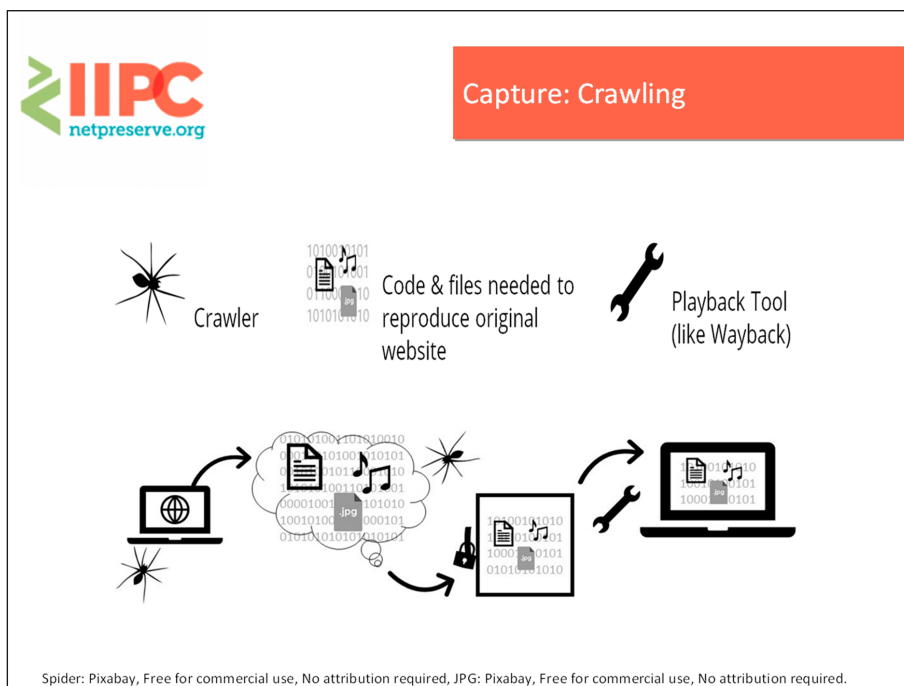
menedzserek, akik kutatási adatok kezeléséért felelnek egy tudományos intézményben, illetve olyan közgyűjteményi vezetők, akik webarchívumot terveznek létrehozni.

A tananyagcsomag összeállításának egyik fő nehézségét az adta, hogy meg kellett felelni a célcsoportok eltérő igényeinek annak érdekében, hogy egyaránt maximálisan profitáljon belőle az irányítási szinten érdekelt, a szolgáltatásokat indító és felügyelő menedzser, illetve az a gyakorlati szakember is, akinek munkája új területeként jelenik meg a webarchiválási tevékenység.

A tananyag⁹ nyolc részből épül fel, a legtöbb fejezet alfejezetekre is oszlik. Az első modul a webarchiválás létjogosultságát tárgyalja, a második a létező webarchívumokról ad áttekintést. A harmadik rész a webarchiválás legfontosabb koncepcionális és elméleti összetevőit veszi sorra, külön alfejezetekben tárgyalva a begyűjtés, a megjelenítés, a megőrzés alapvető kereteit, továbbá kitér a szorosan egyik kategóriába sem besorolható, de a webarchiválást támogató módszerekre és eszközökre is (3. ábra).

A negyedik fejezet a potenciális felhasználói csoportokat és igényeket mutatja be. Az ötödik modul tárgyalja a webarchiválás kapcsán felmerülő előnyöket és kockázatokat, illetve konkrét gyakorlati példát is nyújt a megfelelő kockázatelemzés elvégzéséhez és a veszélyek kezeléséhez. (Utóbbihoz egy közösségi archívumot vettek alapul, de a példa rugalmasan alakítható más típusú intézmények igényei szerint is.) A hatodik fejezet a webarchiváláshoz kötődő fő elméleti megközelítésmódokat tárgyalja, a hetedik ezekkel összefüggésben visszakanyarodik az előnyök, hátrányok, kockázatok elemzéséhez. Az utolsó fejezet pedig a webarchiválást érintő belső (intézményi) és külső (általános) szabályozási környezet formálásához nyújt segítséget.

A munkacsoportnak kettős szándéka volt a 2018-ban és 2019-ben készített anyagokkal. Egyrészt az egyes konzorciumi tagintézmények delegálhattak résztvevőket a tananyagon alapuló, a *Digital Preservation Coalition* által szervezett és lebonyolított tanfolyamokra, melyben oktatóként közreműködtek például a *British Library* és a *Library of Congress* tananyagfejlesztésben részt vállaló munkatársai is. Másfelől, miután az anyagok Creative Commons licenc alatt mindenki számára nyilvánosan elérhetők lettek, az egyes tagintézmények, illetve bármely érdeklődő intézmény számára is megnyílt a lehetőség az összeállítások helyi körülmények között történő implementálására. Az OSZK-s oktatói csapat – mivel az itteni alaptananyag

3. ábra

Egy dia a webarchiválás alapjait oktató IIPC-tananyagból

fejlesztése már a nemzetközi anyag közzététele előtt lezajlott, s elindultak a tanfolyamok is – azt a megoldást választotta, hogy a releváns részeket beemelte a saját kurzusa keretei közé, lényeges pontokon gazdagítva azt akár elméleti, akár gyakorlati vonatkozásban (pl. elméleti kérdések, a webarchiválás megközelítésmódjai, bemutatott szoftverek).

Az IIPC-s tananyagokat olyan videointerjúk is kiegészítik, amelyeket a webarchiválásban élenjáró vezető intézmények munkatársaival készítettek a 2018-ban megrendezett zágrábi kongresszus alatt, s így személyes példákkal támasztják alá a tananyagban kifejtett főbb összefüggéseket.

Az IIPC oktatási munkacsoportjának tevékenysége a járvány közepette, 2021-ben is folytatódott. Tavaszi és nyári ötletbörzét követően 2021 őszén fog elindulni egy olyan tananyagcsomag kialakítása, mely a már tapasztalt, gyakorló szakemberek tudásának bővítésére irányul. Az ötletbörzék azért is kiemelt fontosságúak, mert ezeknek a keretei között mind a webkönyvtárosok, digitális megőrzéssel foglalkozó szakemberek és kurátorok, mind a témával foglalkozó informatikus szakemberek meg tudják határozni saját igényeiket. Ez szolgál majd alapul a remélhetőleg mindkét célcsoportot egyaránt kiszolgáló jövőbeni tananyagfejlesztési tevékenység számára.

A személyes archiválás segítése oktatással

Az intézményi webarchiválással foglalkozó tanfolyamainkon vetődött fel igényként, hogy létre kellene hozni egy e-tanulást segítő oktatóanyagot is, mely amellyel, hogy röviden bemutassa az intézményi archiválást, alapvetően az online tartalmak magáncélú megőrzésével foglalkozik, illetve tágabb értelemben a webarchiválásnak a személyes információszerzésbe (*Personal Information Management*) való beillesztésére irányul. Ezért 2020-ban a Közgyműteményi Digitalizálási Stratégia (KDS) pályázat keretében elkészítettük egy, elsősorban középiskolásoknak szánt, multimédiás oktatási anyag vázlatát *Mentsük le az internetet! – Internetes tartalmak megőrzése intézményi és személyes archiválással* címmel. Ebben kitérünk a web történetének és működésének legfontosabb tudnivalóira, szólnunk a digitális kultúra tünékenységének kockázatairól, összefoglaljuk az intézményi szintű archiválással kapcsolatos ismereteket, majd rátérünk a személyes célú archiválásra. Bemutatjuk, hogy a különböző típusú digitális tartalmak (e-mail, weboldal, közösségimédia-bejegyzés, audio- és videofájl) lementése milyen módszerekkel és eszközökkel végezhető el. Külön fejezetek foglalkoznak a felhőszolgáltatásokból történő exportálással, illetve a mobileszközökkel való archiválással.

A tervek szerint a multimédia tananyagot az OSZK e-learning portfóliójának részeként a közoktatási intézményeknek ajánlják majd, de például egyetemi hallgatók és kutatók is találhatnak benne hasz-

nos ismereteket. E tanulmány írásakor az anyag publikálása a nemzeti könyvtár e-learning felületén még folyamatban van (4. ábra). Szöveges vázlata a webarchívum honlapján is elérhető.¹⁰

4. ábra

Egy képernyőkép a Mentsük le az internetet! – Internetes tartalmak megőrzése intézményi és személyes archiválással című e-learning anyagból

Lényeges különbség a fentebb tárgyalt tananyaghoz képest, hogy ehhez egyelőre nem kapcsolódik szervezett képzés. Néhány dolgot persze beépítünk az intézményi tanfolyamba is, de az még nyitott kérdés, hogy milyen keretek között tudjuk majd a *Mentsük le az internetet!* című összeállításban lévő ismereteket terjeszteni.

Összefoglalás

Tanulmányunkban röviden áttekintettük a webarchiváláshoz kötődő oktatási tevékenységet. Egy-mással párhuzamosan sikerült megteremteni a webarchiválásnak mint nemzeti könyvtári szolgáltatásnak a – 2021 elejétől jogszabállyal is megerősített¹¹ – stabil alapjait, és közben folyamatosan figyelmet fordítani az általunk összegyűjtött tudás szélesebb körben való terjesztésére is. Ennek fő eszközei a Könyvtári Intézettel közösen tartott továbbképzések voltak. Kitértünk továbbá arra, hogy a nemzetközi környezet miképpen segíti a webarchiválással kapcsolatos oktatási, ismeretterjesztő munkát. Végül felvillantottunk egy olyan törekvést is, amely az

élményszerű tanulásra alapozva teszi megérthetővé a felső tagozatos és gimnazista korosztály számára digitális életük lenyomatainak megőrzési lehetőségét és annak fontosságát.

Reményeink szerint az oktatási tevékenységünk a kezdeti lendületből nem veszítve folyamatosan tovább fog fejlődni. Kifejezett célunk nyitni a felsőoktatási szereplők felé is. 2021 tavaszán már tarthattunk egy vendégelőadást az ELTE alapszakos könyvtáros hallgatói számára, nyáron pedig gyakornokot is tudtunk fogadni a tanszékről. Reméljük, a tanfolyamainkon részt vett többi oktatási intézmény képviselőinél is el tudjuk érni, hogy a webarchiválás minél több helyen jelenjen meg önálló témaként a jövőben – miközben elindulhatnak a szakmai tanfolyamaink által ösztönzött helyi webarchiválási kezdeményezések, s erősödik a munkánkat segítő partneri hálózat is.

A webarchiválási munkafolyamatok eredményes ellátásához szervesen kapcsolódik tehát osztályunk oktatási tevékenysége, melynek eredményeit a jövőben is folyamatosan tervezzük bemutatni a szaklapok hasábjain és a különböző szakmai rendezvényeken.

Jegyzetek és irodalmi hivatkozások

1. A cikkkel elnyertük az Emerald Literati Award díját. Részletek: Az Emerald Publishing honlap. Digital Library Perspectives – Literati Award Winners 2020 oldal [online]. Cop. Emerald Publishing Limited, 2021. Hozzáférhető: <https://www.emeraldgrouppublishing.com/journal/dlp/digital-library-perspectives-literati-award-winners-2020> [Megtekintve: 2021.09.09.]
2. NÉMETH Márton – DRÓTOS László. A blended learning-based curriculum on Web archiving in the National Széchényi Library. == Digital Library Perspectives. 35 (2019) 2., p. 97–114. ISSN 2059-5816. Hozzáférhető: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/DLP-03-2019-0012/full/html> DOI 10.1108/DLP-03-2019-0012 [Megtekintve: 2021.07.13.]
3. A NetLab honlapja [online]. Aarhus. Hozzáférhető: <https://www.netlab.dk> [Megtekintve: 2021.07.13.]
4. Az International Internet Preservation Consortium honlapja [online]. International Internet Preservation Consortium, cop. 2021. Hozzáférhető: <https://netpreserve.org/about-us/working-groups/training-working-group/> [Megtekintve: 2021.07.13.]
5. NÉMETH Márton – DRÓTOS László: A webarchiválás oktatása. Workshop 2018. Hozzáférhető: <http://ocs.mtak.hu/index.php/nws/2018/paper/view/2> [DOI: 10.31915/NWS.2018.4 Megtekintve: 2021.07.13.]
6. Az OSZK Webarchívum honlapja. Az internet archiválása mint közgyűteményi feladat oldal [online]. Budapest, OSZK Webarchívum, cop. 2021. Hozzáférhető: <http://webarchivum.oszk.hu/honlap/tananyag/> [Megtekintve: 2021.07.13.]
7. Hozzáférhető: AZ OSZK Webarchívum honlapja. MIA Wiki oldal [online]. Budapest: OSZK Webarchívum, cop. 2021. <https://webarchivum.oszk.hu/mediawiki/> [Megtekintve: 2021.07.13.]
8. A résztvevői elégedettségi eredmények tanfolyamonkénti bontásban a Könyvtári Intézet oldalán érhető el: A Könyvtári Intézet honlapja. Képzés oldal: Az internet archiválása mint közgyűteményi feladat [online]. Budapest: Könyvtári Intézet, cop. 2018. Hozzáférhető: <https://ki.oszk.hu/tanfolyamok/az-internet-archivalasa-mint-kozgyujtemenyi-feladat> [Megtekintve: 2021.07.13.]
9. Az International Internet Preservation Consortium honlapja. Web archiving: Training materials oldal [online]. International Internet Preservation Consortium, cop. 2021. Hozzáférhető: <https://netpreserve.org/web-archiving/training-materials/> [Megtekintve: 2021.07.13.]
10. AZ OSZK Webarchívum honlapja. Mentsük le az internetet! Internetes tartalmak megőrzése intézményi és személyes archiválással: E-learning tananyag vázlata [online]. Szerk. DRÓTOS László. Frissítés dátuma: 2021. 07. 08. Budapest: OSZK Webarchívum, cop. 2021. Hozzáférhető: <https://webarchivum.oszk.hu/szakembereknek/tanfolyam-es-e-learning/mentsuk-le-az-internetet/> [Megtekintve: 2021.09.07.]
11. A vonatkozó jogszabályok, illetve OSZK-s szabályozási dokumentumok folyamatosan aktualizált listája a webarchívum honlapján érhető el: Az OSZK Webarchívum honlapja. Vonatkozó jogszabályok és szabályzatok [online]. Budapest, OSZK Webarchívum, cop. 2021. Hozzáférhető: <https://webarchivum.oszk.hu/tartalomgazdaknak/a-webarchivalasra-vonatkozoz-jogszabalyok/> [Megtekintve: 2021.07.13.]

(Beérkezett: 2021. július 26.)

Megújult a Ciszterci Műemlékkönyvtár Barokk terme

A nemzeti bibliotéka a Szent István Napok eseménysorozat alkalmából 2021. augusztus 19-én átadta a fenntartásába tartozó zirci Ciszterci Műemlékkönyvtár nyolc hónapos munkával felújított Barokk termét.

Külön figyelmet érdemel a szigorú műemlékvédelmi szempontok szem előtt tartásával és az Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárságának támogatásával restaurált barokk bútorzat vagy a könyvtár folyosója, amely falkutatások eredményeként kapta vissza eredeti színét a padlóburkolat rekonstrukcióját követően. Az informatikai fejlesztéseknek is köszönhetően a reprezentatív, klimatizált termek alkalmassá váltak kisebb konferenciák, kiállítások, művészeti programok, egyéb rendezvények megtartására. Az új informatikai rendszer a múzeumi funkciót is erősíti; az infópultok és a fotópont lehetővé teszi a látogatók magasabb szintű kiszolgálását.

(Forrás: <https://www.oszk.hu/hirek/megujult-ciszterci-muemlekkonyvtar-barokk-terme> 2021. 08. 23.)